

4. Akzentschemata ukrainischer Substantive

I. Deklination

Akzenttyp	aa		bb		ab		ba		ca (1) = ba<		ca (2) = ca<		cb (2) = bb<		cc (1) = cc<		cc (2) = bc<			
Beispiele	бу́ря, гру́ша, ні́ва, ра́на, бе́реза, гра́мота, коло́да, пису́лька, я́года		бі́да, кня́жна, кобу́ра, накладна́, похвалá		ді́вка, жі́нка, зі́рка, ка́ртка, кві́тка, пі́сня, то́рба, ха́та, це́рква, коло́чка		булава́, вага́, вівця́, війна́, гроза́, діра́, змія́, орда́, ріка́, п'ята́		вдова́, верба́, верства́, весна́, глава́, кума́, оса́, роса́, сестра́, висота́, глибина́, кислота́, ковбаса́		вода́, гора́, душа́, зима́, коса́, но́ра, пора́, земля́ (P2: земе́ль), голова́ (P2: голі́в) борода́, сторо́на		бі́лизна́, ко́ра, крупá, луна́		нога́, рука́ (губá - so im online –WB)		губá			
Akzentstelle	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		
Kasus	Singular	Nom.	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
		Gen.	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
		Dat.	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
		Akk.	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●
		Instr.	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
		Lok.	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
		Vok.	●	○	○	●	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○
	Plural	Nom.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	
		Gen.	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	
		Dat.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	
		Akk.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	
		Instr.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	
		Lok.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	
		Vok.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	

Das Zeichen < in der alternativen Akzenttypenbezeichnung bedeutet, dass sich im Vokativ Singular der Akzent um eine Silbe nach links bewegt.

Weitere Beispiele zu **ca (2) = ca<**: боро́зна, боро́на, череда́ (alle mit P2 wie in голі́в)

Schwankungen zwischen **aa** und **ab** zeigen u. a.: ба́нка, бо́чка, бу́лка, га́лка, квóчка, ло́жка, ру́чка «Schreibutensil».

Als absolute Ausnahme tritt bei Substantiven der 1. Deklination der Typ **ac (1)** auf: мі́ша

In Fügungen mit den Zahlen 2, 3 und 4 tritt überwiegend ein Kasus auf, der mit dem Genitiv Singular übereinstimmt: ха́та (ab) – 2 (дві), 3, 4 ха́ти; бо́чка (aa bzw. ab) – 2 (дві), 3, 4 бо́чки; низина́ (ca (1) = ba<) – 2 (дві), 3, 4 низині́;

II. Deklination

Akzenttyp		aa (1)		aa (2) = av		bb		ab		ba		ca (1) = ba<		cb (1)		cb (2) = bb<		
Beispiele		віхід, друг, звір, корінь, вóрон, доказ, наро́д, во́гнище, корі́то		ко́лесо (Р1: колéса), о́зеро, де́рево, дзéркало, ре́шето (ро́зкіш, f.)		біло́к, вого́нь, робітні́к зна́ння, почу́ття		бе́рег, бра́т, ве́чір, го́луб, го́лос, край, час, ба́тько, мо́ре, по́ле		відрó, вікно́, воло́кно́, гніздó, полотно́, ребро́, селó, яйце́		кінь		бір, вид «Aussehen» (на видó), вал «Walze», вік, лід, мед, пар, полк, рів, яр		барáн, вівча́р, гляда́ч, посóл, каву́н, моря́к, раб, ро́жен		
Akzentstelle		a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
Kasus	Singular	Nom.	•	(○)	•○	○	•/○ m/n	•	•	○	○	•	•	•	•	•	•	•
		Gen.	•	○	•○	○	○	•	•	○	○	•	○	•	•	○	○	•
		Dat.	•	○	•○	○	○	•	•	○	○	•	○	•	•	○	○	•
		Akk.	•	(○)	•○	○	○	•	•	○	○	•	○	•	•	•	•	•
		Instr.	•	○	•○	○	○	•	•	○	○	•	○	•	•	○	○	•
		Lok.	•	○	•○	○	○	•	•	○	○	•	○	•	○	•	○	•
		Vok.	•	○	•○	○	○	•	•	○	○	•	○	•	○	•	○	•
	Plural	Nom.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•
		Gen.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•
		Dat.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•
		Akk.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•
		Instr.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•
		Lok.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•
		Vok.	•	○	○•	○	○	•	○	•	•	○	•	○	○	•	○	•

Schwankungen zwischen **ab** und **ac (1)** zeigen u. a.: льо́х

Einige wenige Substantive des Typs bb haben im Genitiv Plural abweichenden Endungsakzent: сім'я́ - сіме́й

Als absolute Ausnahme tritt bei Substantiven der 2. Deklination der Typ **ac (1)** auf: зу́б

In Fügungen mit den Zahlen 2, 3 und 4 tritt in etlichen Fällen ein Akzent bzw. Kasus auf, der weder mit dem Genitiv Singular noch mit dem Nominativ Plural zusammenfällt: бра́т (ab) – 2 (два), 3, 4 бр\асу ати; ді́ло (ab) – 2 (два), 3, 4 ді́ла.

III. und IV. Deklination

Akzenttyp		aa		ab		ac (1)		ca (3) = "aa" oder ak		-c		ac (2)		
Beispiele		верф, відповідь, вóлоть, деталъ, імовірність, лань, тінъ		плém'я		кість, ніч, вість, піч, пóвість		голуб'я, гусеня, козеня, курча, порося		двері, діти, гуси, люди		область		
Akzentstelle		a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
Kasus	Singular	Nom.	●		●	○	●		○	●		●		
		Gen.	●	○	●	○	●	○	●	○		●	○	
		Dat.	●	○	●	○	●	○	●	○		●	○	
		Akk.	●		●	○	●		○	●		●		
		Instr.	●	○	●	○	●	○	○	●		●	○	
		Lok.	●	○	●	○	●	○	●	○		●	○	
		Vok.	●	○	●	○	●	○	○	●		●	○	
	Plural	Nom.	●	○	○	●	●		●	○	●	○	●	○
		Gen.	●	○	●		○	●	●	○	○	●	○	●
		Dat.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○
		Akk.	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○
		Instr.	●	○	○	●	○	●	●	○	○	●	●	○
		Lok.	●	○	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○
		Vok.	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○

Varianten bzw. Schwankungen zwischen Endungs- und Stammbetonung im Dativ, Instrumental und Lokativ Plural zeigen u.a.: вість, повість

